

GRUNDLAGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 5//2003 rd

Berättelsen om regeringens åtgärder under år 2002

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 maj 2003 berättelsen om regeringens åtgärder under år 2002 (B 4/2003 rd) till grundlagsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har alla andra fackutskott utom utrikesutskottet lämnat utlåtande i saken. Utlåtandena ingår som bilagor till be-

tänkandet (FiUU 7/2003 rd, FvUU 1/2003 rd, LaUU 5/2003 rd, KoUU 8/2003 rd, JsUU 4/2003 rd, FsUU 1/2003 rd, KuUU 3/2003 rd, ShUU 3/2003 rd, EkUU 5/2003 rd, FrUU 1/2003 rd, AjUU 3/2003 rd och MiUU 6/2003 rd).

Samband med andra handlingar

Utrikesutskottet kommer med ett betänkande om de delar av berättelsen som gäller utrikes- och säkerhetspolitiken.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Behandling av riksdagens ståndpunkter

Syftet med behandlingen i fackutskott

Regeringens åtgärdsberättelse omstrukturerades i början av 1998. Berättelsen består av tre delar. Första delen är en allmän del med en kort redogörelse för verkställigheten av regeringens program och regeringens EU-politik samt en allmän översikt över ministeriernas verksamhet. Den andra delen består av en utrikes- och säkerhetspolitisk översikt. I den tredje delen redovisas åtgärder med anledning av riksdagsbeslutet enligt ministerium.

I riksdagens arbetsordning från 2000 behöll åtgärdsberättelsen sin specialställning i riksdagsbehandlingen, dvs. två utskott, grundlagsut-

skottet och utrikesutskottet, lämnar var sitt betänkande om berättelsen till plenum. Enligt arbetsordningens 32 § 4 mom. behandlar utrikesutskottet berättelsen till den del den gäller utrikes- och säkerhetspolitiken och grundlagsutskottet övriga delar. De övriga permanenta fackutskotten lämnar utifrån riksdagens beslut var sitt utlåtande om berättelsen till grundlagsutskottet (TKF 1/1999 rd, s. 20/I).

Det finns olika syften med utlåtandeförfarandet. Utskotten får på detta sätt en möjlighet att ta ställning till regeringens åtgärder med anledning av de uttalanden utskotten föreslagit i sina betänkanden och som riksdagen godkänt. I åtgärdsberättelsen redogörs till exempel för de åtgärder som de behöriga ministerierna har vidtagit med anledning av uttalandena eller också läggs det fram ett motiverat förslag om att något utlåtande inte längre ger anledning till åtgärder

från regeringens sida. Fackutskotten ska behandla berättelsen och bedöma för sina respektive behörighetsområden om regeringens ståndpunkt kan godkännas. Enligt grundlagsutskottets uppfattning är det ett minimikrav för varje utskott att följa upp riksdagens uttalanden i samband med behandlingen av berättelsen. Genom sina utlåtanden kan utskotten också bedöma regeringens åtgärder under berättelseåret inom respektive område. När fackutskotten behandlar åtgärdsberättelsen kan de dessutom enligt hävdvunnen praxis ta upp specialteman som de av en eller annan orsak anser kräva behandling.

Riksdagens uttalanden utifrån grundlagsutskottets betänkanden

Proportionalitet i riksdagsval. Regeringens proposition RP 1/1998 rd har kompletterats med ett uttalande (s. 129—130) om att regeringen bör utreda proportionalitetsproblemen vid riksdagsval och vid behov bereda sådana ändringar i vallagstiftningen som dels stärker proportionaliteten och dels förhindrar en splittring av det politiska fältet. Med anledning av proposition RP 48/1998 rd godkändes ett likadant uttalande (s. 131).

I berättelsen förklaras att kommissionen inte nådde enighet om hur problemen med proportionaliteten skulle lösas och att också justitieministeriets fortsatta utredningar ledde till samma slutresultat. Regeringen anser att saken är slutbehandlad för den avslutade valperiodens del.

Redogörelsen i åtgärdsberättelsen är korrekt. Utskottet anser det ändå lämpligt att berättelsen också i framtiden redovisar nya åtgärder med anledning av dessa uttalanden.

Öppenhet i valfinansieringen. Av de orsaker som redovisas i berättelsen (s. 131) omfattar utskottet regeringens uppfattning om att saken inte längre föranleder några åtgärder med anledning av uttalandet, trots att det är helt uppenbart att lagstiftningen om valfinansiering måste vidareutvecklas, t.ex. för att garantera större likställighet mellan kandidater.

Författningssamlingen och författningsdata. Enligt uttalandet om regeringens proposition RP 174/1999 rd (s. 133—134) bör mervärdesskattelagen tolkas så att Finlands författningssamling betraktas som skattefri tidskrift i den mening som avses i lagen. Ett annat uttalande gäller åtgärder för att förtydliga och komplettera mervärdesskattelagen så att Finlands författningssamling och riksdagshandlingarna betraktas som mervärdesskattefria trycksaker.

Regeringen anser det inte vara motiverat att genom lagstiftningsåtgärder utvidga skattefriheten för försäljningen av tidningar och tidskrifter genom prenumeration. Detta meddelande gavs innan grundlagsutskottet hade behandlat regeringens åtgärdsberättelse för 2001. I det sammanhanget underströk utskottet att Finlands författningssamling och riksdagshandlingarna är officiella publikationer av mycket specifik karaktär och att deras momsstatus därför bör övervägas ytterligare. Utskottet ansåg att regeringen bör göra en sådan utredning och sända den till utskottet för kännedom. Dessutom ansåg utskottet att uttalandena inte längre gav anledning till några åtgärder, bara utredningen blev gjord (GrUB 12/2002 rd, s. 3/I). Utskottet har ännu inte fått utredningen och därför finns det ett fortsatt behov av att redogöra för uttalandena och åtgärderna i samband med den.

Det tredje uttalandet i samband med propositionen gäller komplettering av Statens författningsdata med lagberedningsdokument och uppdaterade författningstexter. Av åtgärdsförklaringen framgår att justitieministeriets finlex-författningsdata under verksamhetsåret har uppdaterats i motsvarighet till uttalandet. Därför ger uttalandet inte längre anledning till åtgärder.

Fackutskottens utlåtanden

Fackutskotten har i sina utlåtanden till grundlagsutskottet bedömt riksdagens tidigare uttalanden till den del de hänför sig till deras behörighetsområden. I en del uttalanden har dessutom specialteman tagits upp. Grundlagsutskottet har inte behandlat fackutskottens synpunkter på uttalandena i detalj och inte heller fackutskottens

utlåtanden i övrigt. Men grundlagsutskottet föreslår ett uttalande (*Utskottets förslag till uttalande*) där det förutsätter att regeringen på behörigt sätt beaktar de anmärkningar beträffande riksdagens tidigare uttalanden både i detta betänkande och i de bifogade utlåtandena som är avsedda att beaktas av regeringen och uttalandena också om andra omständigheter som kräver åtgärder från regeringens sida.

Förslag till beslut

Grundlagsutskottet föreslår vördsamt

att detta betänkande sänds till regeringen för kännedom och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen på behörigt sätt beaktar de anmärkningar beträffande riksdagens tidigare uttalanden både i detta betänkande och i de bifogade utlåtandena och uttalandena om andra omständigheter som riktar sig till regeringen.

Helsingfors den 26 november 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
vordf. Arja Alho /sd
medl. Leena Harkimo /saml
Hannu Hoskonen /cent
Roger Jansson /sv
Annika Lapintie /vänst
Henrik Lax /sv

Reino Ojala /sd
Klaus Pentti /cent
Markku Rossi /cent
Arto Satonen /saml
Seppo Särkiniemi /cent
ers. Arto Seppälä /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Jarmo Vuorinen.